

Kruševac, Srbija
30. maj - 1. jun 2018

8. SIMPOZIJUM

Hemija i zaštita životne sredine

sa međunarodnim učešćem

ENVIROCHEM 2018

8th SYMPOSIUM

Chemistry and Environmental Protection

with international participation

Knjiga izvoda

BOOK OF ABSTRACTS

Srpsko hemijsko društvo
Serbian Chemical Society

Sekcija za hemiju i zaštitu životne sredine
Environmental Chemistry Division

**8. Simpozijum
Hemija i zaštita životne sredine**

sa međunarodnim učešćem

***8th Symposium
Chemistry and Environmental Protection***

with international participation

**KNJIGA IZVODA
BOOK OF ABSTRACTS**

Kruševac 30. maj - 1. jun 2018

Naslov KNJIGA IZVODA
8. simpozijum Hemija i zaštita životne sredine

Title BOOK OF ABSTRACTS
8th Symposium Chemistry and Environmental Protection

Izdavač Srpsko hemijsko društvo
Karnegijeva 4/III, Beograd, Srbija

Publisher Serbian Chemical Society
Karnegijeva 4/III, Belgrade, Serbia

Za izdavača Vesna Mišković - Stanković, predsednik Društva
For the publisher President of the Society

Urednici Vladimir Beškoski, Jelena Savović,
Editors Miloš Momčilović

Tehnička prirema Sanja Živković
Technical assistance

Štampa DualMode štamparija, Beograd
Printed by

Tiraž 120 primeraka
Circulation 120 copies

ISBN 978-86-7132-068-9

POČASNI ODBOR

HONORARY COMMITTEE

Petar Pfindt
Dragan Veselinović

Mirjana Vojinović-Miloradov
Dragan Marković

NAUČNI ODBOR

SCIENTIFIC COMMITTEE

Ivan Gržetić, predsednik
Ilija Brčeski, potpredsednik
Vladimir Beškoski
Branimir Jovančičević
Tanja Brdarić
Vera Jovanović
Ljubiša Ignjatović
Aco Janićijević

Mira Aničić Urošević
Aleksandar Popović
Vladan Joldžić
Milica Balaban
Jelena Savović
Dubravka Milovanović
Milena Jovašević Stojanović
Ivana Ivančev Tumbas

Verka Jovanović
Jelena Radonić
Maja Turk Sekulić
Mališa Antić
Miloš Momčilović
Tatjana Šolević-Knudsen
Aleksandra Šajnović

ORGANIZACIONI ODBOR

ORGANIZING COMMITTEE

Bojan Radak, predsednik
Vladimir Beškoski, potpredsednik
Jelena Radonić
Maja Turk Sekulić
Branko Dunjić
Slavka Stanković
Rada Đurović Pejčev
Vladan Joldžić
Branimir Jovačičević
Mališa Antić
Dragan Manojlović
Goran Roglić

Gordana Gajica
Tatjana Šolević Knudsen
Ljubiša Ignjatović
Vesna Zlatanović Tomašević
Marina Mihajlović
Sanja Sakan
Dubravka Relić
Mira Aničić Urošević
Aleksandra Mihajlidi Zelić
Verka Jovanović
Milena Jovašević Stojanović
Ivan Gržetić

Aleksandra Šajnović
Anđelka Tomašević
Sanja Stojadinović
Milica Kašanin-Grubin
Milica Marčeta Kaninski
Vladimir Nikolić
Gvozden Tasić
Marija Lješević
Branka Lončarević
Aleksandra Žerađanin
Kristina Joksimović

IZVRŠNI ODBOR

EXECUTIVE COMMITTEE

Jelena Savović, predsednik
Dubravka Milovanović, potpredsednik
Sanja Živković, izvršni sekretar
Maja Milanović

Miloš Momčilović
Ivana Perović
Tijana Milićević

STUDENSKI ODBOR

STUDENTS COMMITTEE

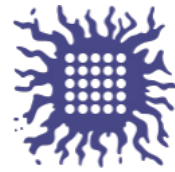
Sladana Savić, predsednik
Jelena Aleksić
Boško Vrbica
Katarina Kojić
Nada Vidović

Marko Jovanović
Milan Bukara
Luka Miladinović
Nataša Sekulić
Marija Ćurčić

SPONZORI I DONATORI
SPONSORS AND DONORS

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Institut za nuklearne
nauke Vinča

Primena sveobuhvatne dvodimenzionalne gasne hromatografije sa masenom spektrometrijom (GCxGC-MS) za rešavanje nerazložene složene smeše (Unresolved Complex Mixture - UCM) naftnih ugljovodonika u procesima bioremedijacije

Application of the comprehensive two-dimensional gas chromatography with mass spectrometry (GCxGC-MS) for the resolving of the Unresolved Complex Mixture (UCM) of petroleum hydrocarbons in bioremediation processes

Kristina Joksimović^{1a}, Aleksandra Žerađanin^{2,3}, Mila Ilić², Jelena Avdalović², Srđan Miletić², Tanja Jednjak⁴, Vladimir Beškoski³

¹Inovacioni centar Hemijskog fakulteta, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

²Institut za hemiju, tehnologiju i metalurgiju, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

³Hemijski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

⁴Brem Group d.o.o., Beograd, Srbija

^akjoksimovic@chem.bg.ac.rs

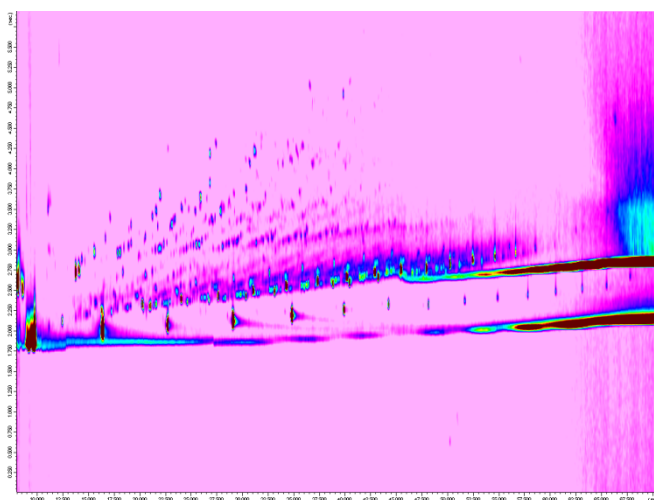
Da bi biotehnoški proces bio uspešno realizovan neophodno je paralelno pratiti i analizirati mikrobiološke i hemijske parametre. Bioremedijacija predstavlja proces koji zahvaljujući mikroorganizmima uspeva, u velikoj meri ili pak potpuno, da zagađenu sredinu vrati u stanje pre zagađenja [1]. Uobičajene analitičke metode koje se primenjuju za praćenje sadržaja naftnih ugljovodonika tokom bioremedijacionih procesa obuhvataju najjednostavnija gravimetrijska određivanja, preko instrumentalnih FTIR, GC-FID, GC-ECD kao i GC-MS. Kvalitativni i kvantitativni sastav kompleksnih smeša, kao i analizu novonastalih metabolita (metabolomiks) daje nam sveobuhvatna dvodimenzionalna gasna hromatografija sa masenim spektrometrom GCxGC-MS [2,3].

Cilj ovog rada je proučavanje sastava naftnih ugljovodonika upotrebom GCxGC-MS u cilju utvrđivanja sastava dela smese poznate kao nerazložene složene smeše (Unresolved Complex Mixture - UCM) na uzorcima euro dizela, dizela D2 i zemljišta u procesu *ex situ* bioremedijaciji.

U radu su korišćeni uzorci euro dizela, dizela D2 i zemljišta uzorkovanih sa projektovane gomile ("halde") za bioremedijaciju kompanije "BREM GROUP" u Dobanovcima. Uzorci su nakon ekstrakcije i prečišćavanja analizirani gravimetrijski i upotrebom GC-FID, GC-MS i konačno GCxGC-MS (GCMS-QP2010Ultra, Shimadzu, Kyoto, Japan) sa GCxGC modulatorom (ZoexCorp). GCxGC-MS podaci su analizirani pomoću softvera ChromSquare 2.1.

Gravimetrijskom analizom kvantitativno se određuju ukupni naftni ugljovodonici (Total Petroleum Hydrocarbons-TPH), ali se ne identifikuju. Granica detekcije je oko 50 mg/kg zemljišta. Svi nepolarni ugljovodonici mogu se analizirati korišćenjem GC-FID. Pored ukupnog sadržaja ugljovodonika, dobijaju se podaci o vrsti naftnih ugljovodonika nafte (na osnovu upotrebljenih standarda), kao i stepen biorazgradnje. Granica detekcije je

oko 0,1 mg/kg zemljišta. U slučaju nedostatka odgovarajućeg standarda, ovom tehnikom se ne mogu odrediti pojedine komponente smese i dominantan deo hromatograma često obuhvata UCM a dodatni problem je i činjenica da različita jedinjenja mogu imati ista retencionna vremena. Tehnika GC-MS se rutinski primenjuje za identifikaciju pojedinačnih ugljovodoničnih komponenti. I pored visokog stepena selektivnosti, nedostatak ovih metoda je u tome što mnoga različita jedinjenja mogu imati slične masene spektre, pa je njihova jasna identifikacija teška. Metoda koja pruža detaljniji uvid u hemijski sastav uzorka svakako je GCxGC-MS. Ovaj metod omogućava razdvajanje komponenti smeše u zavisnosti od tačke isparavanja (prva dimenzija) i polariteta (druga dimenzija). Na ovaj način se dobija mnogo detaljniji uvid u sastav analiziranog uzorka i omogućava analizu proizvoda metabolizma, kao i praćenje biodegradacije određenih komponenti smeše.

Slika 1. GCxGC-MS hromatogram uzorka dizela D2

Literatura

1. Beškoski, V.P., Gojgić-Cvijović, G.Đ., Milić, J.S., Ilić, J.S., Miletić, S.B., Jovančićević, B.S., Vrvic, M.M. *Hem.ind.* 66, (2012) 275-289.
2. Alam, S.M., Harrison, R.M. *Chemical Science* 7, (2016) 3968-3977.
3. Beškoski, V.P. Miletić, S. Ilić, M., Gojgić-Cvijović, G., Papić, P., Marić, N., Šolević-Knudsen, T., Jovančićević, B.S., Nakano, T., Vrvic, M.M., *CLEAN – Soil, Air, Water*, 45, (2017) 1600023.

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

54(048)

502/504(048)

577.1(048)

66(048)

СИМПОЗИЈУМ Хемија и заштита животне средине са међународним учешћем (8 ; 2018 ; Крушевац)

Knjiga izvoda = Book of Abstracts / 8. simpozijum Hemija i zaštita životne sredine sa međunarodnim učešćem, Kruševac 30. maj - 1. jun 2018. = 8th Symposium Chemistry and Environmental Protection with International Participation; [urednici Vladimir Beškoski, Jelena Savović, Miloš Momčilović]. - Beograd: Srpsko hemijsko društvo = Serbian Chemical Society, 2018 (Beograd : DualMode). - 256 str. : ilustr. ; 24 cm

Tekst na srp. i engl. jeziku. - Tiraž 120. - Bibliografija uz svaki sažetak. - Registar.

ISBN 978-86-7132-068-9

a) Хемија - Апстракти b) Животна средина - Заштита - Апстракти c)
Биохемија - Апстракти d) Биотехнологија - Апстракти
COBISS.SR-ID 264762380